

Ministerie van Defensie
Plein 4
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Bezuidenhoutseweg 67
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

<i>Uw Kenmerk</i>	<i>Ons Kenmerk</i>	<i>Bijlage(n)</i>	<i>Datum</i>
2070812730	DVB/NN-117/08	1	maart 2008

Betreft Beantwoording vragen van de leden Van Bommel, Poppe en Van Velzen over een raketafweerinstantie in Den Haag

Graag bieden wij u hierbij de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door de leden Van Bommel, Poppe en Van Velzen over een raketafweerinstantie in Den Haag. Deze vragen werden ingezonden op 26 februari 2008 met kenmerk 2070812730.

De minister van Defensie,

De minister van Buitenlandse Zaken,

E. van Middelkoop

Drs. M.J.M. Verhagen

Antwoorden van de heer Van Middelkoop, Minister van Defensie en de heer Verhagen, minister van Buitenlandse Zaken op vragen van de leden Van Bommel, Poppe en Van Velzen (SP) over raketafweerininstallatie in Den Haag, ingezonden op 26 februari 2008 met kenmerk 2070812730.

Vraag 1

Wat moet worden verstaan onder 'installatie' of 'facility' in de berichten over een raketafweerininstallatie in Den Haag? 1)

Vraag 2

Op welke wijze zullen de testen plaatshebben? Gaat het hier uitsluitend om digitale, dan wel virtuele testen? Gaat het ook om testen waarbij echte wapensystemen, waaronder raketten, hetzij ter plaatse, hetzij elders, worden ingezet? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vraag 11

Is het uw bedoeling dit systeem permanent in Nederland te plaatsen? Zo neen, waar wel? Welke kosten zijn er voor Nederland mee verbonden?

Antwoord

Bij het Navo onderzoeksinstituut *Nato Consultation, Command and Control Agency* (NC3A) aan de Waalsdorperweg in Den Haag gaat het niet om het testen van raketten, noch is de inzet van raketten voorzien. Wel worden proeven gedaan voor het *Active Layered Theatre Ballistic Missile Defense* (ALTBMD) programma van de Navo. Het ALTBMD-programma richt zich op de bescherming van uitgezonden eenheden tegen ballistische raketten. De testopstelling in Den Haag bestaat uit computerapparatuur en de proeven moeten zeker stellen dat het uiteindelijke systeem de afweerraketten met sensoren en commandolagen kan integreren.

Vraag 3

Wie gaat de test uitvoeren; het ministerie van Defensie, de NAVO of anderen? Worden hierbij andere partijen betrokken, zoals bijvoorbeeld de defensie-industrie?

Antwoord

De Navo heeft de leiding over het testprogramma. De ministeries van Defensie van de Navo lidstaten en de defensie-industrie zijn betrokken daar waar nationale systemen worden gekoppeld aan het Navo-testsysteem.

Vraag 4

Is het waar dat deze installatie geschikt is om wapens te testen tegen inkomende raketten, met een dracht tussen de 600 en 7000 kilometer?

Vraag 6

Op welke wijze definieert u het slagveld? Hoe groot is de zogeheten 'footprint' van de gebieden die met dergelijke systemen kunnen worden verdedigd tegen ballistische raketten?

Antwoord

De installatie is bedoeld om het *Active Layered Theatre Ballistic Missile Defense* (ALTBMD) programma van de Navo, dat bestaat uit een netwerk van gekoppelde sensoren, commandovoering- en wapensystemen, goed te laten functioneren. Met het systeem worden geen wapens getest. De doelstelling van het ALTBMMD-programma is de bescherming van uitgezonden eenheden tegen ballistische raketten met een maximale dracht van 3000 kilometer. Op basis van verzamelde gegevens van de ballistische raketten van de potentiële tegenstander (positie, dracht) en de positie van de te beschermen uitgezonden eenheden wordt een optimaal *defence design* opgesteld, dat deze bescherming met de beschikbare sensor, commando- en wapensystemen mogelijk maakt.

De *footprint* is van vele factoren afhankelijk, maar wordt naast de capaciteiten van verdedigingssystemen vooral bepaald door de reactietijd vanaf de eerste ontdekking van een lancering. *Early warning* radars zijn een integraal deel van ALTBMMD en kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het verbeteren van deze reactietijd en de *footprint*.

Vraag 5

Welke systemen zijn er binnen de NAVO gericht op raketdreigingen tot 600 kilometer?

Antwoord

De Navo heeft zelf niet de beschikking over systemen die een bescherming bieden tegen raketdreigingen, maar is voor de bescherming van Navo-eenheden tijdens inzet afhankelijk van bijdragen van de lidstaten. Een aantal Navo landen waaronder Nederland beschikt wel over dit soort systemen die, door middel van afspraken met die landen (het "*Force Planning Proces*"), aan Navo worden aangeboden. Het betreft systemen als de Patriot en de Amerikaanse 'AEGIS' fregatten en kruisers. Om deze systemen te integreren en daardoor effectief en efficiënt te kunnen inzetten, ontwikkelt de Navo zelf een commandovoeringssysteem. Het samenstel van sensoren, wapen- en commandovoeringssystemen richt zich op de verdediging tegen ballistische raketten met een bereik tussen ongeveer 100 kilometer en ongeveer 3000 kilometer. Voor de raketten met een dracht korter dan 100 kilometer en groter dan 3000 km onderzoekt de Navo nog hoe bescherming kan worden geboden.

Vraag 7

Welke delen van het raketschild zullen getest gaan worden in de testinstallatie? Gaat het hier uitsluitend om onderdelen voor het Active Layered Theatre Ballistic Missile Defence (ALTBMD) of ook andere delen van het raketschild? Zo ja, welke?

Vraag 8

Wordt de installatie ook gebruikt om de interactie te testen tussen Theatre Missile Defence-systemen en de voorgenomen installatie van delen van het 'ground-based missile defense' systeem in Tsjechië en Polen? 2)

Antwoord

De testopstelling heeft uitsluitend betrekking op het koppelen van onderdelen van het ALTBMD-programma. Deze onderdelen bestaan uit zowel Europese als Amerikaanse radars en commandovoering- en wapensystemen, maar omvatten niet de Amerikaanse *Ballistic Missile Defense System - European Capability* (in Polen en Tsjechië).

Vraag 9

Deelt u de analyse dat het 'Theatre Missile Defence system' past in een mondiaal concept van een of meerdere raketschilden? Wat is de precieze verhouding tussen deze testinstallatie en de drie 'missile defence related activities'? 3) Wat is de relatie tussen die 'activities' en het raketschild dat in Polen, Tsjechië en het Verenigd Koninkrijk wordt aangelegd? Welke samenwerking bestaat met Zuid-Korea waar onlangs besloten werd ook aan een "gelaagd raketschild" te gaan werken? 4) Is er overleg tussen de NAVO, EU en bondgenoten over de verschillende delen van het raketschild? Zo ja, waar vindt dit overleg plaats?

Antwoord

Er dient onderscheid te worden gemaakt tussen de verschillende vormen van raketverdediging. Zoals hiervoor is gesteld, is het ALTBMD een vorm van raketverdediging die is bedoeld voor de bescherming van uitgezonden militaire eenheden. De testinstallatie is bedoeld voor ALTBMD. De gevolgen voor de ALTBMD van een derde locatie (*third site*) van de Amerikaanse, nationale raketverdediging maakt deel uit van het overleg over raketverdediging dat in de Navo wordt gevoerd. Met Zuid-Korea wordt niet overlegd in het kader van ALTBMD. De regering acht de Navo het geëigende forum voor overleg over raketverdediging. Uit de aard der zaak betekent dit dat de bondgenoten van de Navo met elkaar hierover spreken. In de Europese Unie wordt thans niet overlegd over de Amerikaanse plannen voor raketverdediging.

Vraag 10

Wat zijn de openstaande punten binnen de technische haalbaarheid van een raketschild voor Europa? 5)

Antwoord

De technische haalbaarheid is - met beperkingen - inmiddels aangetoond in de zogenaamde *Missile Defence Feasibility Study* die in het najaar van 2006 is afgerond. Er zijn echter, naast wezenlijke vragen van politiek-militaire en financiële aard, nog aanvullende vragen op het gebied van *command & control*, *debris*, *countermeasures* en de architectuur (technische samenstelling) van een eventuele capaciteit. Binnen de Navo wordt gewerkt aan een vervolgstudie over deze onderwerpen. Ook de mogelijke implicaties van de bilaterale plannen van de VS met Polen en Tsjechië voor een eventueel Navo raketverdedigingssysteem worden hierbij meegenomen.

Vraag 12

Deelt u de mening dat het opbouwen van een of meerdere raketschilden kan leiden tot de situatie waarin dominantie tegen raketten ontstaat en de verleiding om daarom zelf de aanval te zoeken, immers onder een veilig schild, vergroot wordt? Kunt u uw

antwoord toelichten? Acht u het een gewenste situatie dat andere machten in de wereld de indruk krijgen in het nadeel te verkeren en zich daartegen wellicht letterlijk gaan wapenen?

Antwoord

Het aantal landen in de wereld dat over ballistische raketten beschikt, neemt nog altijd toe. Het is bovendien bekend dat enkele landen zich actief tonen – of in het recente verleden hebben getoond - om de kwaliteit van hun raketten te verbeteren. Dit vormt een potentiële dreiging voor landen van de Navo, zij het dat deze niet door alle bondgenoten op dezelfde wijze en in gelijke mate wordt ervaren. Waar consensus over is, is dat raketverdediging - in welke opstelling ook – defensief van aard is en gericht is tegen de hiervoor beschreven dreiging.

Vraag 13

Deelt u de mening dat de afwijzing door de Noorse regering van delen van het Amerikaanse raketschild in Polen en Tsjechië terecht is? 6) Is het juist dat op de NAVO-top in Boekarest in april 2008 een beslissing wordt genomen over delen van het Amerikaanse raketschild in Midden-Europa? Zo neen, wanneer dan? Bent u bereid de Noorse regering te steunen in haar verzet tegen dit raketschildplan? Zo neen, waarom niet?

Antwoord

Zolang de voorbereidingen voor de Navo-top in Boekarest nog in volle gang zijn, is het voorbarig te stellen dat de Noorse regering zich al dan niet zal aansluiten bij een eventueel resultaat van de besprekingen in de Navo over raketverdediging. De Verenigde Staten zijn, in bilaterale samenwerking met onder andere Tsjechië en Polen, bezig in Europa een derde locatie (*third site*) te realiseren van de Amerikaanse, nationale raketverdediging. Dat is een aangelegenheid van de betrokken landen, waar de Navo niet over besluit. Wel wordt in de Navo gesproken over de gevolgen hiervan voor het bondgenootschap.

Bronnen:

- 1) De Telegraaf, 14 februari 2008, “Navo opent testinstallatie raketafweer in Den Haag”
- 2) <http://www.nato.int/docu/pr/2008/p08-020e.html>
- 3) http://www.nato.int/issues/missile_defence/index.html
- 4) Defense News 28 januari 2008, “South Korea Considers Supporting U.S. Missile Shield”
- 5) Vragen Brinkel en Ormel, nr. 1889, Tweede Kamer vergaderjaar 2005-2006.
- 6) www.dagavisen.no/utentriks/article334615.ece